

Direktoratet for samfunnssikkerhet og
beredskap, 26.04.20

Sammenstilling av funn knyttet til
bekymring, tillit og
atferdsendringer i befolkningen
som reaksjon på
koronautbruddet og regjeringens
tiltak mot smittespredning

- Rapport nr. 3 fra DSB.

Innledning og sammendrag

Denne sammenstillingen er basert på svar på et utvalg av spørsmål fra Opinions spørreundersøkelse Norsk koronamonitor. Opinion har gjennomført daglige målinger fra og med 13. mars 2020. Dataene denne gang er hentet ut 23. april og omfatter totalt ca 21 000 intervjuer (mellom 300 – 900 intervjuer daglig). DSB har tidligere gjort sammenstilling av data fra hhv 1. og 5. april. Resultatene er representative for befolkningen.

Utbruddet av koronaviruset SARS-CoV-2 og regjeringens restriktive tiltak innført i mars i år, har ført til markante endringer i nordmenns atferd. Noen endringer skyldes selve virusspredningen, mens andre er en direkte effekt av iverksatte tiltak. Blant de mest restriktive tiltakene fra myndighetene er ulike råd og pålegg om å holde fysisk avstand til hverandre, stenging av skoler, krav om karantene og innreiserestriksjoner.

Nedenfor beskrives først befolkningens opplevde bekymringer og tillit til myndighetene. Deretter beskrives atferdsendringer i folks vanlige gjøremål, som vi antar delvis er et resultat av opplevde bekymringer og tillit.

Hovedfunn

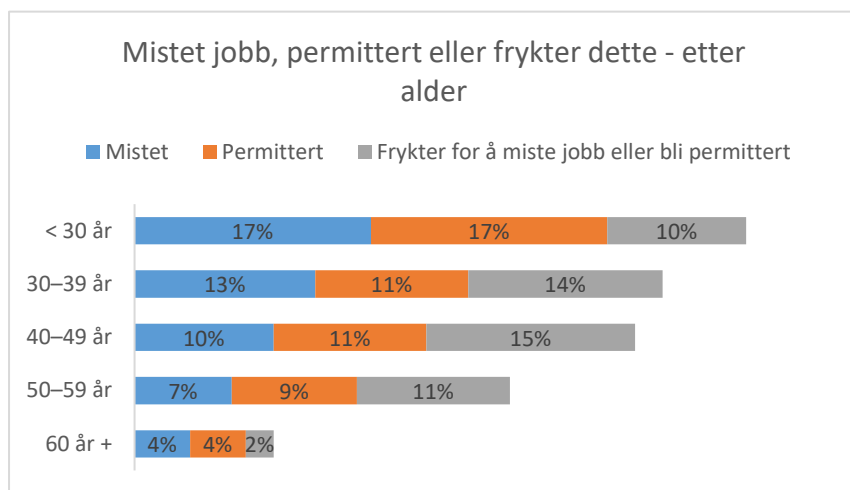
- Andelen som *ikke* er bekymret for egen jobb har økt markant i perioden fra 52 til 62 prosent (alle aldersgrupper). Bekymringen for egen økonomi har falt fra en topp på 40 prosent til 28 prosent i slutten av perioden.
- Bekymringen for landets økonomi har falt fra en topp på rundt 67 prosent i slutten av mars, til 53 prosent 23. april.
- Andelen som har opplevd koronasituasjonen som psykisk belastende har sunket fra 32 til 27 prosent i perioden.
- Andelen som oppgir at de opplever egen situasjon totalt sett som bra har økt fra under 70 prosent til 80 prosent i løpet av perioden – særlig i de siste dagene før 23. april.
- Bekymringen for selv å bli smittet har falt med rundt ti prosentpoeng til 32 prosent 23. april. Bekymringen for andre i familien har falt i samme periode fra rundt 70 til 60 prosent.
- Andel som tror antallet smittetilfeller i Norge vil øke framover, viser store variasjoner. Fra et utgangspunkt på 77 prosent i begynnelsen av perioden, sank andelen til 40 prosent rundt 17.-19. april før den igjen har økt, til 50 prosent.
- Andelen som tror at utbruddet vil vare i mer enn ni måneder er mer enn doblet, fra 26 prosent i midten av mars til nesten 60 prosent i midten av april.
- Tilliten til informasjon fra regjeringen økte fra 69 prosent i midten av mars til 80 prosent i begynnelsen av april og ligger per 23. april på 77 prosent.
- Tilliten til informasjon fra helsemyndighetene økte fra midten av mars til begynnelsen av april fra 66 til 75 prosent, for så å falle til 70 prosent fram til 23. april.
- Tilliten til myndighetenes smitteverntiltak har økt fra 63 til 76%, og tilliten nådde en topp på 82% i begynnelsen av april.
- Andelen som har tillit til helsevesenets behandlingsskapasitet har økt, fra 55 prosent prosent i mars 80% 23. april.
- Andelen som mener at myndighetene har iverksatt nødvendige økonomiske tiltak økte fra vel 50 prosent i mars til vel 60 prosent i april, og var 23. april tilbake på 57 prosent.

- I en begrenset periode før påske ble det spurt om befolkningens oppslutning om forlengede tiltak til over påske. Så mye som 88% støttet denne beslutningen.
- Andelen som svarer at de har endret mange av sine daglige vaner for å unngå nærkontakt med andre, avlyst eller endret ferieplaner, unngått jobbreiser og benyttet hjemmekontor, synes å være relativt stabilt høy.

1. Bekymringer i befolkningen

1.1 Bekymring for egen jobb

Totalt oppgir 30 prosent at de har mistet jobben, er permitterte eller frykter dette. Andelen har falt svakt med 4 prosentpoeng i perioden 13. mars til 23. april. Vet ikke-prosenten har også gått ned. Andelen som ikke er bekymret for jobben økt markant i perioden fra 52 til 62 prosent (alle aldersgrupper).

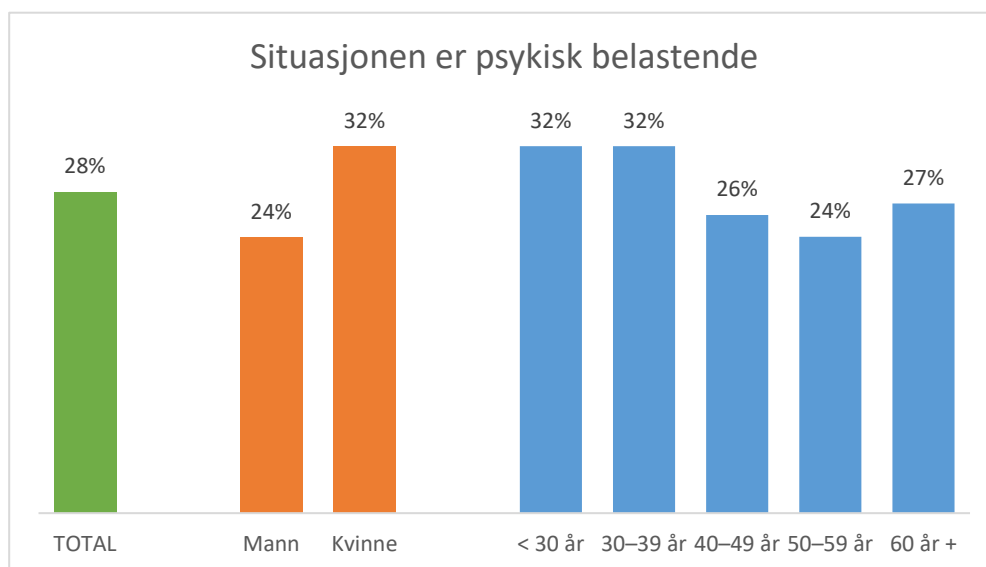
Figur 1: Andel av befolkningen som er bekymret for egen jobb fordelt på alder (gjennomsnitt for hele perioden). De yngste er langt mer bekymret enn de eldste.

1.2 Bekymring for egen og landets økonomi

Langt flere er bekymret for landets økonomi enn egen økonomi. I snitt oppgir 63 prosent at de er bekymret for landets økonomi i undersøkelsesperioden, mens 32 prosent er bekymret for egen økonomi. Begge bekymringene har falt markant med over 10 prosentpoeng i løpet av perioden. Bekymringen for landets økonomi har falt fra en topp på rundt 67 prosent i slutten av mars, til 53 prosent 23. april. Bekymringen for egen økonomi har falt fra en topp på 40 prosent til 28 prosent i slutten av perioden.

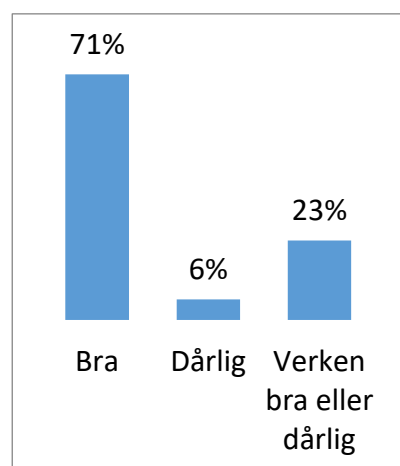
1.3 Psykisk belastning

28 prosent har opplevd koronasituasjonen som psykisk belastende i perioden, men andelen har sunket fra 32 til 27 prosent i perioden. Halvparten av de spurte opplever ikke situasjonen som psykisk belastende.

Figur 2: Andel av befolkningen som opplever koronasituasjonen som psykisk belastende fordelt etter kjønn og alder

1.4 Opplevelse av egen situasjon

Rundt 70 prosent oppgir at de opplever egen situasjon totalt sett som bra. Denne andelen har økt fra under 70 prosent til 80 prosent i løpet av perioden – særlig i de siste dagene før 23. april. De under 30 år opplever situasjonen som minst bra.

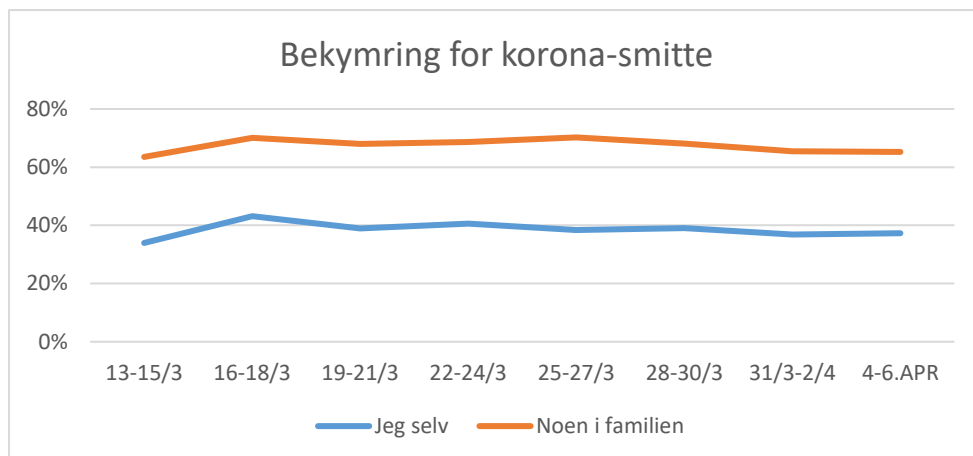
Andelen som opplever sin situasjon som dårlig har falt fra rundt 6 til 4 prosent i perioden. 23 prosent oppgir at egen situasjon verken er god eller dårlig. Denne andelen er nesten halvert i perioden 26 til 16 prosent.

		13.–15. 03.202	16.–18. 03.202	19.–21. 03.202	22.–24. 03.202	25.–27. 03.202	28.–30. 03.202	31.03– 02.04.2	04.–06. 04.202	07.–11. 04.202	14.–16. 04.202	17.–19. 04.202	20.–22. 04.202	23.–25. 04.202
	TOTAL	0	0	0	0	0	0	020	0	0	0	0	0	0
BASE	19522	0	313	2197	2264	2051	1973	1710	1789	1618	1444	1198	2393	572
Bra	71 %		72 %	66 %	69 %	71 %	72 %	73 %	71 %	73 %	72 %	75 %	71 %	80 %
Dårlig	6 %		2 %	7 %	6 %	6 %	5 %	5 %	6 %	4 %	7 %	5 %	6 %	4 %
Verken bra eller dårlig	23 %		26 %	27 %	25 %	23 %	23 %	22 %	23 %	22 %	21 %	20 %	22 %	16 %
TOTAL	100 %		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Figur 3: Prosentvis fordeling av svar om opplevelse av egen situasjon og utvikling i løpet av perioden.

1.5 Bekymring for smitte

En betydelig andel er bekymret for at de selv eller noen i familien skal blir smittet. Det er imidlertid registrert en jevn nedgang fra slutten av mars fram til 23. april. Bekymringen for selv å bli smittet har falt med rundt ti prosentpoeng til 32 prosent 23. april. Bekymringen for andre i familien har falt i samme periode fra rundt 70 til 60 prosent.

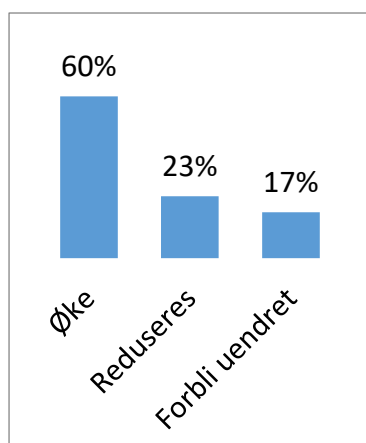
Figur 4: Andel av befolkningen som er bekymret for koronasmitte. NB: Figuren viser tallene bare fra til 5. april. Oppdaterte tall for perioden 5.-23. april omtales over figuren.

1.6 Mistanke om smitte og karantene

21 prosent oppgir at de har mistanke om at de er smittet av koronavirus uten å ha blitt testet. Denne andelen har sunket dramatisk fra 38 til 14 prosent i perioden. 86 prosent oppgir nå at de ikke har mistanke om at de er smittet.

Totalt 19 prosent har svart at de var i formell karantene eller isolasjon på tidspunktet de ble spurt. Andelen er halvert i løpet av perioden til 12 prosent i siste del.

1.7 Antakelser om smitteutvikling

60 prosent av alle de spurte i perioden tror at antallet smittetilfeller i Norge vil øke framover. Utviklingen i løpet av perioden viser store variasjoner. Fra et utgangspunkt på 77 prosent i begynnelsen av perioden, sank andelen som trodde på økt smitte jevnt ned til 40 prosent rundt 17.-19. april. Uka etter økte andelen imidlertid til 50 prosent igjen.

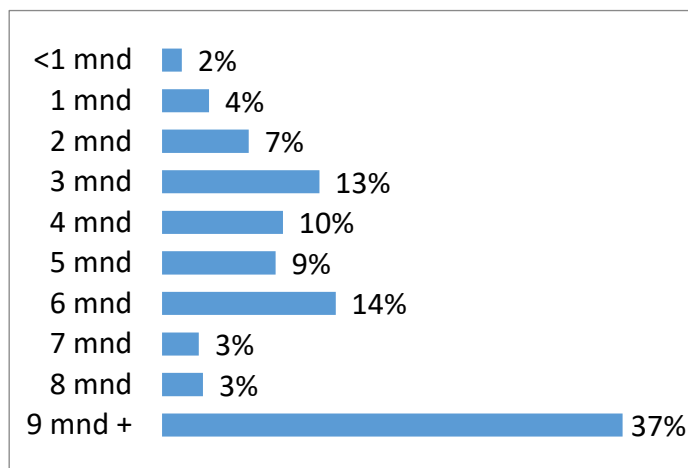
Tilsvarende har det blitt dobbelt så mange som tror smitten vil reduseres i hele perioden, men tallet gikk ned den siste uken. Det samme gjelder tallet for de som tror smitten forblir uendret.

		13.-15. 03.202	16.-18. 03.202	19.-21. 03.202	22.-24. 03.202	25.-27. 03.202	28.-30. 03.202	31.03- 02.04.2	04.-06. 04.202	07.-11. 04.202	14.-16. 04.202	17.-19. 04.202	20.-22. 04.202	23.-25. 04.202
	TOTAL	0	0	0	0	0	0	020	0	0	0	0	0	0
BASE	21140	837	1094	2197	2264	2051	1973	1710	1789	1618	1444	1198	2393	572
Øke	60 %	77 %	72 %	77 %	73 %	75 %	67 %	60 %	42 %	47 %	47 %	40 %	50 %	49 %
Reduseres	23 %	15 %	18 %	13 %	16 %	13 %	20 %	23 %	32 %	29 %	30 %	36 %	29 %	30 %
Forbli uendret	17 %	9 %	10 %	11 %	11 %	12 %	13 %	17 %	26 %	24 %	22 %	24 %	21 %	21 %
TOTAL	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Figur 5: Andeler i hele perioden som tror smitten vil øke, avta eller forbli uendret, og utviklingen i i svarandelen i løpet av perioden.

1.8 Antakelser om varighet

Mange tror at koronautbruddet blir langvarig. I løpet av perioden har 37 prosent svart at de tror at den vil vare i mer enn 9 måneder og bare 13 prosent at den vil vare kortere enn tre måneder.

Figur 6: Svarfordeling på hvor lenge folk tror at koronautbruddet vil vare i Norge

Andelen som tror at utbruddet vil vare i mer enn ni måneder er blitt mer enn dobbelt så høy i perioden. Den har økt fra 26 prosent i midten av mars til nesten 60 prosent i midten av april.

		13.-15. 03.202	16.-18. 03.202	19.-21. 03.202	22.-24. 03.202	25.-27. 03.202	28.-30. 03.202	31.03- 02.04.2	04.-06. 04.202	07.-11. 04.202	14.-16. 04.202	17.-19. 04.202	20.-22. 04.202	23.-25. 04.202
	TOTAL	0	0	0	0	0	0	020	0	0	0	0	0	0
BASE	8789	0	313	2197	2264	1373	0	0	0	0	1444	1198	0	0
Mindre enn 1 måned	2 %		1 %	3 %	2 %	1 %					0 %	1 %		
1	4 %		4 %	5 %	3 %	4 %					4 %	3 %		
2	7 %		8 %	9 %	8 %	7 %					4 %	3 %		
3	13 %		15 %	18 %	16 %	13 %					4 %	5 %		
4	10 %		14 %	11 %	13 %	11 %					5 %	4 %		
5	9 %		11 %	10 %	11 %	10 %					6 %	6 %		
6	14 %		16 %	14 %	17 %	14 %					11 %	11 %		
7	3 %		3 %	2 %	2 %	3 %					3 %	5 %		
8	3 %		3 %	2 %	3 %	4 %					4 %	4 %		
9 måneder eller lengre	37 %		26 %	26 %	25 %	34 %					58 %	59 %		
TOTAL	100 %		100 %	100 %	100 %	100 %					100 %	100 %		

Figur 7: Andelen som tror at koronautbruddet vil vare svært lenge er fordoblet i perioden

2. Tillit i befolkningen

Tilliten til informasjon både fra regjeringen, kommunene og helsemyndighetene er svært høy (rundt 75 prosent) og har økt i perioden. Også tilliten til riksmediene er høy (55 prosent).

Tilliten til informasjon fra regjeringen har holdt seg stabilt svært høy i løpet av perioden med et snitt på 76 prosent. Den økte fra 69 prosent i midten av mars til 80 prosent i begynnelsen av april og ligger per 23. april på 77 prosent. Tilliten er økende med alderen fra 69 prosent blant de under 30 år til 83 prosent blant de over 60 år.

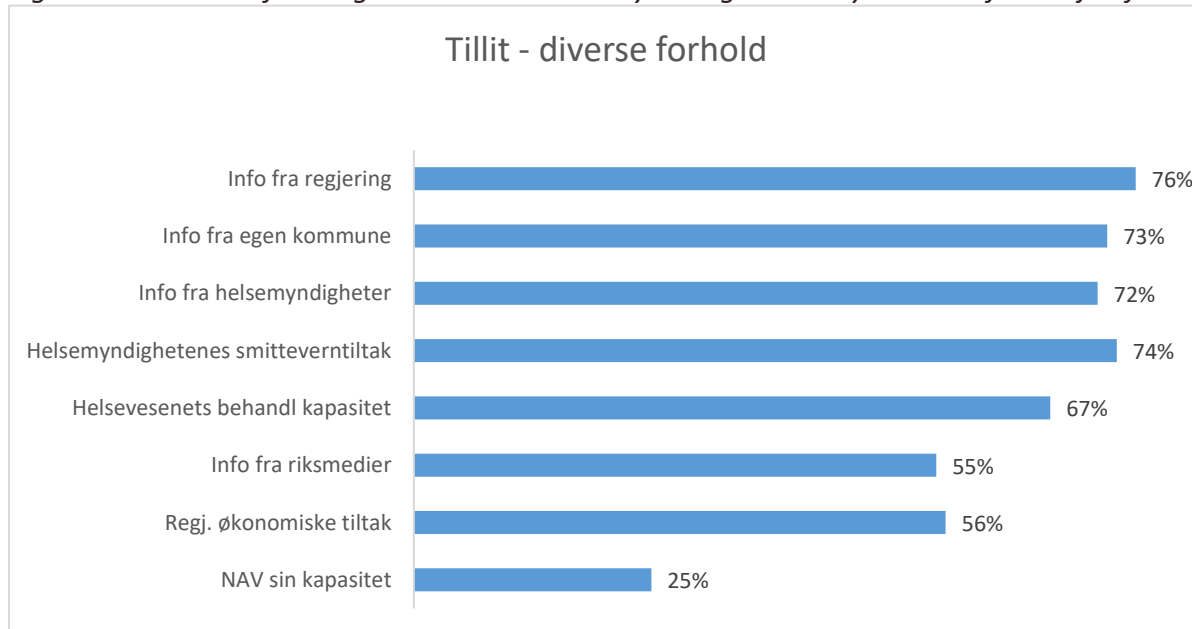
Tilliten til informasjon fra helsemyndighetene er også svært høy med 72 prosent i snitt for perioden. Den økte fra midten av mars til begynnelsen av april fra 66 til 75 prosent, for så å falle til 70 prosent fram til 23. april. Tilliten er høy i alle aldergrupper, men lavest i gruppen 30-39 år.

Tilliten til informasjon fra egen hjemkommune har holdt seg jevn stabil på rundt 73 prosent i hele perioden.

Tilliten til informasjon fra riksmedier har holdt seg stabilt i perioden på 55 prosent. De yngste er mer skeptiske til riksmedia enn de eldste. 21 prosent blant de under 30 år har lav tillit til riksmedia, mens bare 10 prosent over 60 år har det.

Tilliten til myndighetenes smitteverntiltak har økt i perioden fra 63 prosent i midten av mars til 76 prosent 23. april. Tilliten til tiltakene nådde en topp på 82 prosent i begynnelsen av april.

Figur 8: Andel av befolkningen som har svært høy eller ganske høy tillit til informasjon fra ulike

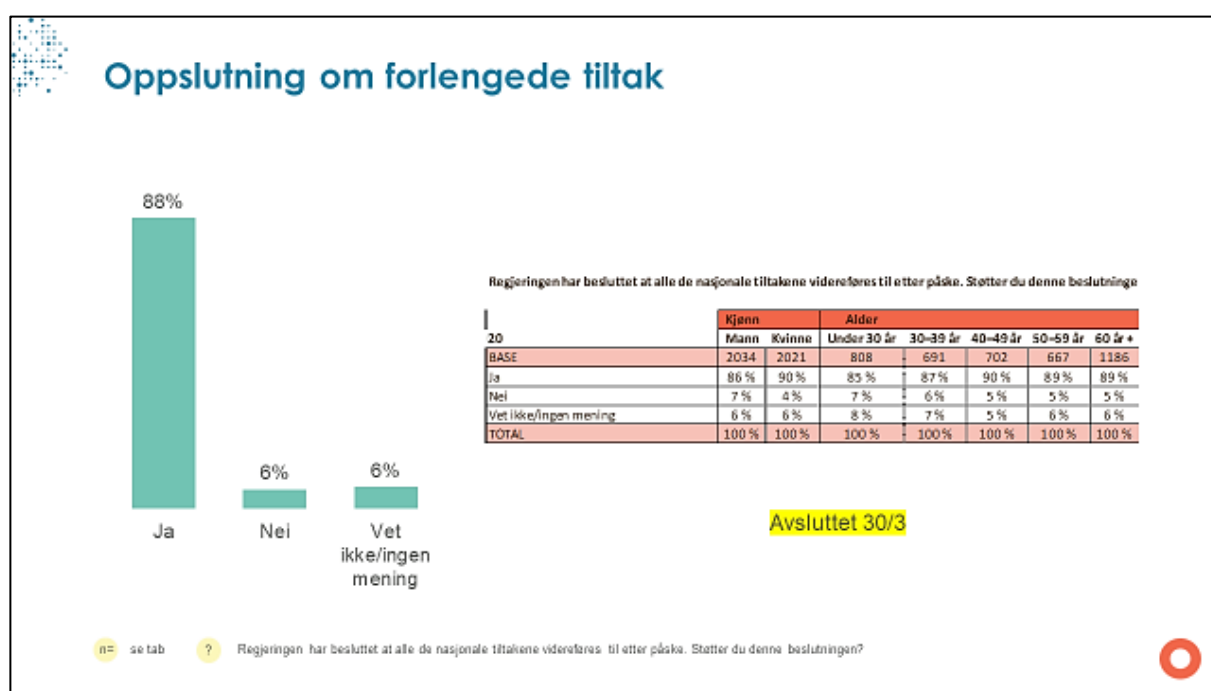
instanser, tiltak og kapasitet. Tallene viser gjennomsnittet for perioden 13. mars – 23. april.

De langt fleste har tillit til helsevesenets behandlingskapasitet (67 prosent) og andelen har økt betraktelig i perioden fra 55 prosent i midten av mars til 80 prosent 23. april.

Færre har tillitt til NAV sin kapasitet (25 prosent). Tilliten har vært svakt økende i perioden.

I snitt mener 56 prosent at myndighetene har iverksatt nødvendige økonomiske tiltak. Andelen økte fra litt over 50 prosent i mars til litt over 60 prosent i april, og var 23. april tilbake på 57 prosent.

I en begrenset periode før påske ble det spurt om befolkningens oppslutning om forlengede tiltak til over påske. Svarene viser at hele 88 prosent støttet denne beslutningen.

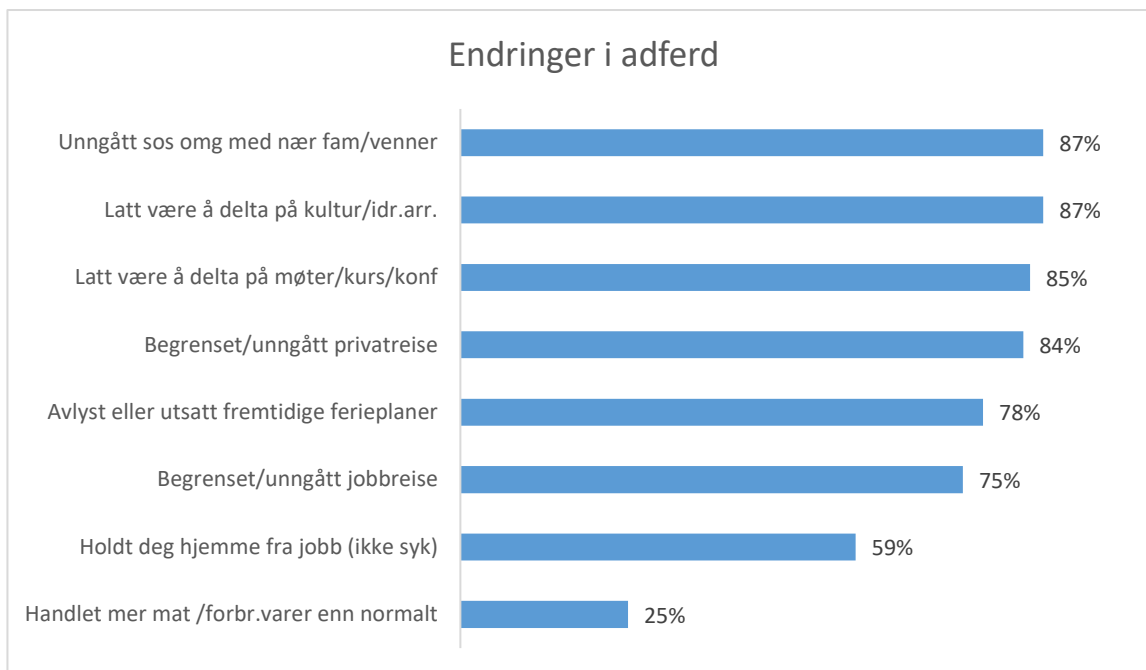

Figur 9: Svarfordeling på tidsavgrenset spørsmål om oppslutning om regjeringens beslutning om å forlenge tiltakene før påske.

3. Atferdsendringer i befolkningen

Per 23. april svarer over 80 prosent av befolkningen at de har endret mange av sine daglige vaner for å unngå nærkontakt med andre. 87 prosent svarer at de har unngått sosial omgang med nær familie og venner og dette tallet har vært stabilt siden 16. mars. Like mange har latt være å delta på kultur- og idrettsarrangement. 85 prosent har latt være å delta på møter, kurs eller konferanser og 84 prosent svarer at de har unngått private reiser.

78 prosent har avlyst eller utsatt ferieplaner. En stabil andel på 75 prosent har unngått jobbreiser i perioden. 59 prosent har holdt seg hjemme fra jobb selv om de ikke var syke, noe som er en økning på 5 prosentpoeng i perioden. 63 prosent har hjemmekontor, noe som også er en økning på 5 prosentpoeng. 25% har hamstret mat og dette har holdt seg stabilt.

Figur 10: Atferdsendringer i befolkningen knyttet til koronaviruset og iverksatte nasjonale tiltak i perioden 13.03 – 23.04